

Львівський державний університет фізичної культури

Кафедра української та іноземних мов

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Українська мова професійного спілкування з основами риторики»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність **024 хореографія**

(шифр і назва напрямку)

освітньо-кваліфікаційний рівень **бакалавр**

факультет **педагогічної освіти; післядипломної та заочної освіти**

Укладач: М'ягkota І. В.

Обговорено та затверджено
на засіданні кафедри
української іноземних мов
Протокол № 20 від 5 липня 2018 р.

Завкафедри

_____ доц. Романчук О. В.

Львів, 2018

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань: <u>02 Культура і мистецтво</u> <u>(024 Хореографія)</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів: 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>(024 Хореографія)</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		1	1
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>реферат</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин: 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 лекц., 2 практ. самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>Бакалавр</u>	20 год.	14 год.
		Практичні	
		40 год.	12 год.
		Самостійна робота	
		20 год.	42 год.
		Індивідуальні завдання	
		10 год.	22 год.
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: аудиторні заняття – 60 год.,
самостійна та індивідуальна робота – 30 год.;

для заочної форми навчання: аудиторні заняття – 26 год.,
самостійна та індивідуальна робота – 64 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає в ознайомленні студентів з нормами сучасної української мови професійного спілкування, підвищенні загальної та мовної культури майбутніх фахівців хореографічної галузі, формуванні практичних навиків ділового усного та писемного спілкування, підвищенні загальної мовної культури студентів, як носіїв української мови.

Завдання дисципліни – навчити студентів основ ведення ділової документації та наукової роботи, сформувати навички усного та писемного ділового спілкування, сформувати базовий рівень володіння професійною мовою для засвоєння матеріалу галузевих дисциплін, підвищити рівень мовної культури майбутніх фахівців галузі; вивчити види ораторського мистецтва, стилі мовлення, опрацювати теорію ораторського мистецтва, ознайомити із критеріями культури мови, різновидами невербальної комунікації, з'ясувати ораторські вміння і навички у контексті професійної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- етапи розвитку української літературної мови;
- становлення української наукової термінології;
- державний стандарт на оформлення основних ділових документів;
- вимоги до композиції наукових робіт;
- основні мовні засоби нормування ділової документації та наукових текстів;
- сутність та особливості основ риторики;
- особливості міжособистісного спілкування;
- закони і жанри риторики;
- критерії культури мови;
- практичні аспекти риторики;
- вимоги до вживання риторичного слова у хореографічній сфері;
- методику та етапи підготовки промови;
- риторичні комунікативні ситуації у хореографічній сфері;
- ораторські прийоми у літературній мові;
- загальні вимоги до усного спілкування;
- мовленнєвий етикет українського народу.

уміти:

- володіти нормами літературної мови;
- складати ділові папери;
- оформити результати власних наукових досліджень;

- користуватися фаховими навчальними та довідниковими виданнями, різними видами словників;
- формувати власні ораторські уміння та навички;
- володіти риторичними навичками оратора;
- удосконалювати ораторські уміння та навички у контексті професійної діяльності;
- володіти основами техніки мовлення;
- фахово спілкуватися, послуговуватися набутими знаннями у повсякденному житті.

3. Програма навчальної дисципліни

4. Структура навчальної дисципліни

Рік підготовки 1-й

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пр	лаб	інд	с.р.		л	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Риторика як предмет. Закони і жанри риторики		2	2					2				3
Тема 2. Ораторське мистецтво у Стародавньому світі		2	2			2					2	3
Тема 3. Ораторське мистецтво в Україні		2	2			2					2	
Тема 4. Формування риторичної культури особистості			4		2	1		2	2		2	3
Тема 5. Усне ділове спілкування		2	4			2					2	3
Тема 6. Норми української літературної вимови			2								2	3
Тема 7. Практичні аспекти риторики		2	4		3	2		2	2		2	4
Разом за змістовим модулем 1	44	10	20		5	9	44	6	4		12	22
Модуль 2.												
Тема 1. Мова як суспільне явище.		2	2		1			2			2	1

Тема 2. Культура усного професійного мовлення.			2		1	2			2			2
Тема 3. Науковий стиль фахового мовлення.		2	4		1	3		2	2		3	5
Тема 4. Термінологічна лексика в системі професійного мовлення.		2	4		1	2		2	2		2	4
Тема 5. Офіційно-діловий стиль. Документ як основний вид писемного ділового мовлення.		4	8		1	4		2	2		3	8
Разом за змістовим модулем 2	46	10	20	–	5	11	46	8	8	–	10	20
Усього годин	90	20	40	–	10	20	90	14	12		22	42

5. Теми лекційних занять

Модуль 1

Тема 1. Риторика як предмет. Закони і жанри риторики.

Тема 2. Ораторське мистецтво у Стародавньому світі.

Тема 3. Ораторське мистецтво в Україні.

Тема 4. Усне ділове спілкування.

Тема 5. Практичні аспекти професійної риторики.

Модуль 2.

Тема 1. Мова як суспільне явище.

Тема 2. Науковий стиль фахового мовлення.

Тема 3. Термінологічна лексика в системі професійного мовлення.

Тема 4. Офіційно-діловий стиль. Документ як основний вид писемного ділового мовлення.

Тема 5. Документування в управлінській діяльності.

6. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
Модуль 1		
1	Риторика як предмет. Закони і жанри риторики Предмет і основні завдання риторики. Основні поняття риторики. Вимоги до вживання слова у спортивній сфері. Ораторські вміння і навички у контексті професійної діяльності спортсмена. Закони риторики: концептуальний, моделювання аудиторії,	2

	стратегічний, тактичний, мовленнєвий, ефективної комунікації. Жанри риторики: академічний, соціально-побутовий, лекційно-агітаційний, дипломатичний, рекламний, військовий.	
2	Ораторське мистецтво у Стародавньому світі - у Стародавньому Єгипті; - у Стародавній Індії; - у Стародавньому Китаї (Конфуцій); - у Стародавній Греції (Арістотель, Сократ, Платон); - у Стародавньому Римі.	2
3	Ораторське мистецтво в Україні Витоки давньоукраїнського красномовства (Київська Русь). Українське красномовство у XII-XVII ст. Київська школа риторики XVII - XVIII ст. Українське риторичне слово за часів панування Російської та Австро-Угорської імперії. Красне слово Т. Г. Шевченка взірець ораторського мистецтва.	2
4	Формування риторичної культури особистості Функція ораторства у сучасному світі. Формування риторичних умінь та навичок спортсмена. Шляхи українського ораторського слова у XX ст.	4
5	Усне ділове спілкування Мовленнєвий етикет українського народу. Словесні формули ввічливості в системі українського мовленнєвого етикету: звертання, вітання, прощання, вибачення, прохання, подяка, побажання. Загальні вимоги до усного спілкування. Культура спілкування як умова формування особистості майбутнього вчителя фізичної культури. Телефонна розмова. Публічний виступ.	4
6	Норми української літературної вимови Типові помилки при вимові голосних звуків («акання», «укання»). Чергування О та Е з І. Звуки Г та Ґ. Українські звуки ДЖ та ДЗ. Два звукові значення літери В. Тверда вимова звука Р наприкінці слова та складу. Українські приголосні перед Е та Й. Шиплячі приголосні. Вимова звука Ч в українській та російській мовах.	2
7	Практичні аспекти риторики Методика та етапи підготовки промови (на спортивну тему). Логіка та емоції у промові. Ораторські прийоми у літературній мові.	4
Модуль 2		
1	Мова як суспільне явище Мова як суспільне явище. Основні функції мови. Основні етапи розвитку української літературної мови. Українська національна та літературна мова. Основні ознаки літературної мови. Тенденції та проблеми розвитку української мови на сучасному етапі. Поняття мовної норми. Види мовних норм.	2
2	Культура усного професійного мовлення. Культура мови та культура мовлення. Комунікативні ознаки культури мовлення. Види і жанри усного професійного мовлення. Основні норми усного професійного мовлення. Словник як джерело інформації. Роль словників у підвищенні мовної культури. Мовний етикет сучасної науки, ділових стосунків та повсякденного спілкування. (Форми сучасного молодіжного спілкування. Суржик і сленг як мовні проблеми).	2
3	Науковий стиль фахового мовлення Функціональні стилі сучасної української літературної мови. Науковий, публіцистичний, офіційно-діловий, художній, розмовний, конфесійний, епістолярний стилі. Сфера поширення, система мовних засобів, підстилі, жанри реалізації. Науковий стиль, його різновиди.	2

4	Текст як основна форма існування наукових знань. Мовностилістичні особливості та структура наукових робіт. (анотація, тези, конспект, відгук, рецензія, курсова та дипломна робота, реферат, стаття). Основні правила оформлення бібліографії. Загальні відомості про дисертаційне дослідження.	2
5	Термінологічна лексика в системі професійного мовлення. Поняття «термін», «термінологія». Становлення та розвиток української наукової лексики. Основні способи термінотворення в українській мові. Шляхи поповнення української накової термінології.	2
6	Національні та запозичені терміни в українській науковій термінології. Основні тенденції розвитку, стандартизації та уніфікації української наукової лексики	2
7	Офіційно-діловий стиль. Документ як основний вид писемного ділового мовлення. Особливості офіційно-ділового стилю. Документ, його функції. Класифікація документів. Поняття реквізит, основні реквізити документів. Загальні вимоги до оформлення та особливості мови ділових паперів. Характеристика найуживаніших документів. Вимоги до їх змісту та оформлення.	2
8	Документи щодо особового складу (заява, автобіографія, резюме, характеристика). Документа колегіальних органів (протокол, витяг з протоколу).	2
9	Довідково-інформаційні документи (види листів, довідка, службова записка, оголошення, запрошення). Обліково-фінансові документи (доручення, розписка).	2
10	Підсумкова модульна контрольна робота. Контроль самостійної та індивідуальної роботи студентів.	2

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
	Модуль 1	
	Риторика як предмет. Закони і жанри риторики Предмет і основні завдання риторики. Основні поняття риторики. Вимоги до вживання слова у спортивній сфері. Ораторські вміння і навички у контексті професійної діяльності спортсмена. Закони риторики: концептуальний, моделювання аудиторії, стратегічний, тактичний, мовленнєвий, ефективної комунікації. Жанри риторики: академічний, соціально-побутовий, лекційно-агітаційний, дипломатичний, рекламний, військовий.	2
	Ораторське мистецтво у Стародавньому світі та Україні - у Стародавньому Єгипті; - у Стародавній Індії; - у Стародавньому Китаї (Конфуцій); - у Стародавній Греції (Арістотель, Сократ, Платон); - у Стародавньому Римі. Витоки давньоукраїнського красномовства (Київська Русь). Українське красномовство у XII-XVII ст. Київська школа риторики XVII - XVIII ст. Українське риторичне слово за часів панування Російської та Австро-Угорської імперії. Красне слово Т. Г. Шевченка взірець ораторського мистецтва.	2
	Модуль 2	
	Культура мови та культура мовлення Українська національна та літературна мова. Функції мови. Мовна норма та її види.	

1	Культура мови та культура мовлення. Основні норми усного професійного мовлення. Види і жанри усного професійного мовлення. Мовний етикет сучасної науки, ділових стосунків та повсякденного спілкування.	2
2	Функціональні стилі сучасної української літературної мови Науковий, публіцистичний, художній, розмовний, офіційно-діловий, конфесійний, епістолярний стилі (сфера поширення, система мовних засобів, підстилі, жанри реалізації). Текст як основна форма існування наукових знань. Мовностилістичні та структурні особливості наукових робіт (анотація, тези, конспект, відгук, рецензія, курсова та дипломна робота, реферат, стаття). Поняття «термін», «термінологія». Становлення та розвиток української наукової лексики. Основні способи термінотворення в українській мові. Національні та запозичені терміни в українській науковій термінології. Шляхи поповнення української наукової термінології.	2
3	Офіційно-діловий стиль. Документ як основний вид писемного ділового мовлення Особливості офіційно-ділового стилю. Документ (функції, класифікація). Поняття реквізит та основні реквізити документів. Документи щодо особового складу (заява, автобіографія, резюме, характеристика). Документи колегіальних органів (протокол, витяг з протоколу).	2
4	Офіційно-діловий стиль. Документ як основний вид писемного ділового мовлення Довідково-інформаційні документи (службовий лист та його види, довідка, доповідна та пояснювальна записки, оголошення, запрошення). Обліково-фінансові документи (доручення, розписка). Документи з господарсько-договірної діяльності (договір). Підсумкова модульна контрольна робота.	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Основні етапи розвитку української літературної мови	1	2
2	Форми сучасного молодіжного спілкування	2	2
3	Словник як джерело інформації. Роль словників у підвищенні мовної культури.	2	4
4	Основні правила оформлення бібліографії.	2	4
5	Мовний етикет сучасної науки, ділових стосунків та повсякденного спілкування.	2	4
6	Риторика як предмет. Закони і жанри риторики	1	4
7	Ораторське мистецтво у Стародавньому світі	2	2
8	Ораторське мистецтво в Україні	1	4

9	Формування риторичної культури особистості	2	4
10	Усне ділове спілкування	1	4
11	Норми української літературної вимови	2	4
12	Практичні аспекти риторики	2	4
Разом:		20	42

9. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Підготовка та захист реферату з обраної теми	2	4
2	Мовностилістичні особливості та структура наукових робіт: (анотація, тези, конспект, відгук, рецензія, курсова та дипломна робота, реферат, стаття)	2	4
3	Укладання документів	2	4
4	Укладання термінологічного словника з обраного фаху	2	4
5	Підготовка промови	2	6
Разом:		10	22

10. Методи навчання

- пояснювально-ілюстративний
- дослідницький
- інформаційно-повідомляючий
- пояснювальний метод викладання
- інструктивно-практичний метод викладання
- пояснювально-спонукальний метод викладання
- спонукальний метод навчання

11. Методи контролю

- відповіді на практичних заняттях
- тести
- контрольні роботи
- реферат
- укладання термінологічного словника
- укладання документів
- виголошення промов
- іспит.

12. Екзаменаційні вимоги:

1. Розкрити суть першого та другого питання білету. Час підготовки 10 хвилин. (34 бали)
2. Скласти документ. Час підготовки 5 хвилин. (16 балів)

Теоретичні питання

1. Мова як суспільне явище.
2. Основні функції мови.
3. Основні етапи розвитку української літературної мови.
4. Українська національна та літературна мова. Основні ознаки літературної мови.
5. Тенденції та проблеми розвитку української мови на сучасному етапі.
6. Поняття мовної норми. Види мовних норм.
7. Культура мови та культура мовлення. Комунікативні ознаки культури мовлення.
8. Види і жанри усного професійного мовлення.
9. Основні норми усного професійного мовлення.
10. Словник як джерело інформації. Роль словників у підвищенні мовної культури.
11. Мовний етикет сучасної науки, ділових стосунків та повсякденного спілкування.
12. Проблема чистоти мови в українському діловому мовленні.
13. Суржик і сленг як мовні проблеми.
14. Функціональні стилі сучасної української літературної мови.
15. Науковий стиль. Сфера поширення, система мовних засобів, підстили, жанри реалізації.
16. Публіцистичний стиль. Сфера поширення, система мовних засобів, підстили, жанри реалізації.
17. Офіційно-діловий стиль. Сфера поширення, система мовних засобів, підстили, жанри реалізації.
18. Художній стиль. Сфера поширення, система мовних засобів, підстили, жанри реалізації.
19. Розмовний стиль. Сфера поширення, система мовних засобів, підстили, жанри реалізації.
20. Конфесійний та епістолярний стилі. Сфера поширення, система мовних засобів, підстили, жанри реалізації.
21. Текст як основна форма існування наукових знань.
22. Мовностилістичні особливості та структура наукових робіт. (*анотація, тези, конспект, відгук, рецензія, курсова та дипломна робота, реферат, стаття*).
23. Основні правила оформлення бібліографії.
24. Загальні відомості про дисертаційне дослідження.
25. Документ, його функції. Класифікація документів.
26. Поняття реквізит, основні реквізити документів.
27. Загальні вимоги до оформлення та особливості мови ділових паперів.
28. Характеристика найуживаніших документів. Вимоги до їх змісту та оформлення.
29. Лексичні норми ділового мовлення. Особливості вживання синонімів, паронімів у діловому спілкуванні.
30. Синтаксичні норми ділового мовлення.
31. Морфологічні норми ділового мовлення.
32. Документи щодо особового складу (заява, автобіографія, резюме, характеристика).
33. Документи колегіальних органів (протокол, витяг з протоколу).
34. Довідково-інформаційні документи (види листів, довідка, службова записка, оголошення, запрошення).
35. Обліково-фінансові документи (доручення, розписка).
36. Документи з господарсько-договірної діяльності (договір).
37. Поняття «термін», «термінологія».
38. Становлення та розвиток української наукової лексики.
39. Способи творення термінології в українській мові.
40. Шляхи поповнення української наукової термінології.
41. Національні та запозичені терміни в українській науковій термінології
42. Основні тенденції розвитку, стандартизації та уніфікації української термінологічної лексики.

Практичні завдання

Студент повинен уміти складати згідно чинних вимог такі документи: заява, автобіографія, резюме, характеристика, протокол, витяг з протоколу, довідка, службова записка, оголошення, запрошення, доручення, розписка, лист прохання, лист нагадування, пояснювальна записка, договір.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			
Підсумковий середній бал за змістовий модуль 1 та змістовий модуль 2			
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Підсумковий уснописьмовий іспит	100 (іспит)
50	50	50	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		<u>для екзамену</u>
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
68-74	D	задовільно
61-67	E	
35-60	FX	незадовільно
0-34	F	

14. Рекомендована література

Основна

Модуль 1

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика. – Львів, 2001.
2. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Богдан С. К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. — К., 1998.
4. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: Підручн. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 384 с.
5. Вандишев В. М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібн. – К: Кондор, 2006. – 264 с.
6. Ільченко І.І. Основи риторики: Навчальний посібник. – Запоріжжя, ЗНУ, 2010. – 82 с. 5.
7. Корняка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
8. Культура української мови: Довідник / За ред. В. Русанівського. – К., 1990.

9. Коваленко С. М. Сучасна риторика: Навчально-практичний посібник. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 184 с.
10. Колотілова Н. А. Риторика: Навч. посібн. – К.: Центр учб. літератури, 2007. – 232 с.
11. Кравець Л. В. Риторика як класична основа системи освіти європейських народів // Рідні джерела. — 2000. — № 4. Кравець Л. В. Риторика від джерел до сучасності // Укр. мова і л-ра. — 2000. — № 5.
12. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Підручник. – К.: Вища школа, 2006. – 310 с. 7.
13. Навчальний посібник з курсів «Основи риторики» і «Професійна риторика» / Укл. І. Гузенко. – Львів: ЛДУФК, 2006. – 76 с.
14. Онуфрієнко Г. С. Риторика: Навч. посібн. – К.: Центр учб. літератури, 2008. – 592 с.
15. Олійник О. Б. Основи ораторської майстерності: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2010. – 181 с.
16. Олійник О. Б. Риторика: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2009. – 170 с.
17. Олійник О. Б. Сучасна ділова риторика: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2010. – 166 с.
18. Програми з курсів «Основи риторики» та «Професійна риторика» / Укл. І. Гузенко. – Львів: ЛДУФК, 2006. – 148 с.
19. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. – Львів, 2001.
20. Риторика: Навч.-метод. посібн. з курсів «Основи риторики» та «Професійна риторика» / Укл. Гузенко І. І. – Львів, 2014. – 328 с. `
21. Сагач Г. М. Риторика. – К., 2000.
22. Сагач Г. М. Золотослів. –К., 1993.
23. Стельмахович М. Український мовленнєвий етикет // Народознавство. – 1997. – № 38.
24. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986.
25. Чак Є. Мовний етикет: «Щасливенько!» // Дивослово. – 1998. – № 10.

Модуль 2

1. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – К.,1990.
- Українська ділова і фахова мова: практичний посібник на щодень / М. Д. Гінзбург, І. О. Требульова, С. Д. Левіна, І. М. Корпіловська; За ред. М. Д. Гінзбурга. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: ІНКООС, 2017
2. Ділова українська мова: Посібник для студентів вузів/ За ред. Н.Бабич. – Чернівці, 1996.
3. Коваль А.П. Культура ділового мовлення. – К.,1982.
4. Коваль А.П. Ділове спілкування. – К.,1992.
5. Культура української мови: Словник-довідник. – К.,1990.
6. Мацюк З., Станкевич С. Українська мова професійного спілкування: Навчальний посібник 4-те вид. – К., 2012.
7. Мацько Л., Кравець Л. Культура української фахової мови: Навчальний посібник. – К., 2007.
8. Мозговий В. І Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс . 4-те вид., Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2017.
8. Паламар Л.М., Кацавець Г.М. Мова ділових паперів. – К.,2000.
10. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української літературної мови. – Тернопіль, 2000.
11. Українська мова за професійним спрямуванням. Практикум. Навчальний посібник/ За ред. Т. В. Симоненко.
12. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: Підручник. – К.,2009.
13. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення: Навчальний посібник. – К., 2008.

Додаткова

Модуль 1

1. Кочан І. Лінгвістичний аналіз тексту. —Л., 1999.
2. Кульч З. Риторичний словник. – К., 1997.
3. Мацько Л. І. Лінгвістична риторика // Наука і сучасність. — К., 1999.
4. Овчиннікова А.П., Хаджирарева С.К. Основи ораторської майстерності в умовах конфліктної взаємодії: Навчальний посібник. – Одеса: Пальміра, 2005. – 179 с.
5. Риторика: Загальна та судова. – К., 2002.
6. Савенкова Л. О. Комунікативні процеси у навчанні: Навч. посібник. – К.: КДЕУ, 1996.
7. Савенкова Л. О. Педагогічне спілкування: Навч. посібник. – К.: КДЕУ, 1997.
8. Сагач Г.М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації. – К.: Зоря, 2003. – 250 с. 10.
9. Сагач Г. М. Похвальне красномовство. – К., 1996.
10. Хоменко І.В. Еристика: мистецтво полеміки. – К.: Юрінком інтер, 2001. – 192 с.
11. Чмут Т. К. Культура спілкування. Навч. посібник – Хмельницький: ХІРУП, 1996.
12. Чулінда Л. І., Ларимський І. С. Риторична майстерність. – К., 2000.

Модуль 2

1. Антисуржик / За ред. О. А.Сербенської. – Львів,1995.
2. Ботвина Н.В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування. – К., 2000.
3. Дороніна М. Культура спілкування ділових людей. – К.,1998.

Інформаційні ресурси

Модуль 1

1. Онуфрієнко Г.С. Риторика: <http://nashaucheba.ru/v56330/%D0>
2. Риторика загальна та судова: Навч. Посіб. / С.Д.Абрамович, В.В.Молдован, М.Ю.Чикарькова: <http://pravouch.com/page/ritorika/ist/ist-23— idz-ax296—nf-22.html>
3. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Підручник. libfree.com/114950447_ritorikavitchiznyana_ritorika.html
4. Колотилова Н.А. Риторика: Навчальний посібник. <http://pidruchniki.ws/15840720/ritorika/ritorika - kolotilova na>
5. Ткаченко Л.П. Риторика як компонент освіти в давньому Римі http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Pfto/2010_9/files/pd910_03.pdf
6. Ораторське мистецтво (Н.П.Осипова, В.Д.Воднік та ін.) <http://books.br.com.ua/themes/7/322>
7. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Риторика»: http://sites.znu.edu.ua/bank/index.php?action=url/view&url_id=1199

Модуль 2

1. Українська мова професійного спілкування: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів: [k106.khai.edu>loadliterature>filename](http://k106.khai.edu/loadliterature>filename)
2. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н. Д. Бабич. <http://194.44.152.155/elib/local/sk718399.pdf>